

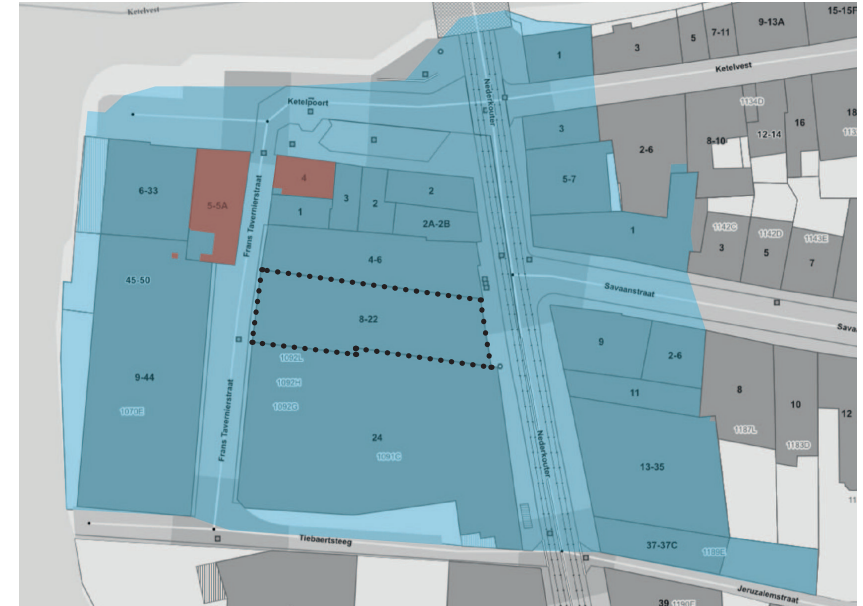
NEDERKOUTER 8-22

1	2	3
---	---	---

Afb. 1.
De voorgevel van de
Nederkouter 8-22.

Afb. 2.
De gevel van Nederkouter 8-22
langs de Frans Tavernierstraat.

Afb. 3.
De zwarte stippellijn duidt de
locatie van de Nederkouter
8-22 aan binnen het
beschermd dorpsgezicht. Het
blauwe gebied is de
afbakening van het
beschermd stadsgezicht. De
rode gebieden zijn beschermd
als monument. (Onderlaag:
Geoportaal)

Beschermingsstatuut

- Beschermd stadsgezicht Ketelpoort, Tavernierstraat, Tiebaertsteeg, Nederkouter en Savaanstraat (08.12.1978)
- Vastgestelde archeologische zone 'Historische stadskern van Gent' (19.02.2016)

1. HISTORISCH ONDERZOEK

4	
5	6

Afb. 4.
De blauwe lijn ontsluit het
bouwblok Nederkouter-Frans
Tavernierstraat, 1534.
(Bron: STAM Gent,
Panoramisch plan van Gent,
anoniem, 1534)

Afb. 5.
De blauwe lijn ontsluit het
bouwblok Nederkouter-Frans
Tavernierstraat, ca. 1780. De
zwarte stip duidt ongeveer de
locatie van de huidige
Nederkouter 8-22 aan.
(Bron: de Ferriskaart,
Geoportaal)

Afb. 6.
De blauwe lijn ontsluit het
bouwblok Nederkouter-Frans
Tavernierstraat, 1836. Het
zwarte gebied, is de locatie van
de huidige Nederkouter 8-22.
(Bron: Primitief Kadasterplan,
Cartesius)

Voorgeschiedenis

Reeds in de 16de eeuw was er in het bouwblok tussen de Nederkouter, Frans Tavernierstraat en Ketelvest enige bebouwing aanwezig (afb. 4). Dit betroffen voornamelijk diephuizen en twee dwarshuizen met schermgevels (die mogelijk door belangrijke families werden bewoond). Welk gebouw zich precies op de locatie van het huidige gebouw bevond, is niet geweten.

Op de de Ferriskaart (afb. 5) zien we dat het bouwblok tussen de Frans Tavernierstraat en de Nederkouter tijdens de 18de eeuw er anders uitzag dan vandaag. Zo was er tijdens deze periode een opening langs de Frans Tavernierstraat die toegang gaf tot een binnenplaats met een nutstuin.

Op het Primitief Kadasterplan uit 1836 (afb. 6) zien we dat het bouwblok in 50 jaar sterk wijzigde. Zo lijkt de binnenkoer verkleind te zijn doordat de bebouwing in het bouwblok was toegenomen.

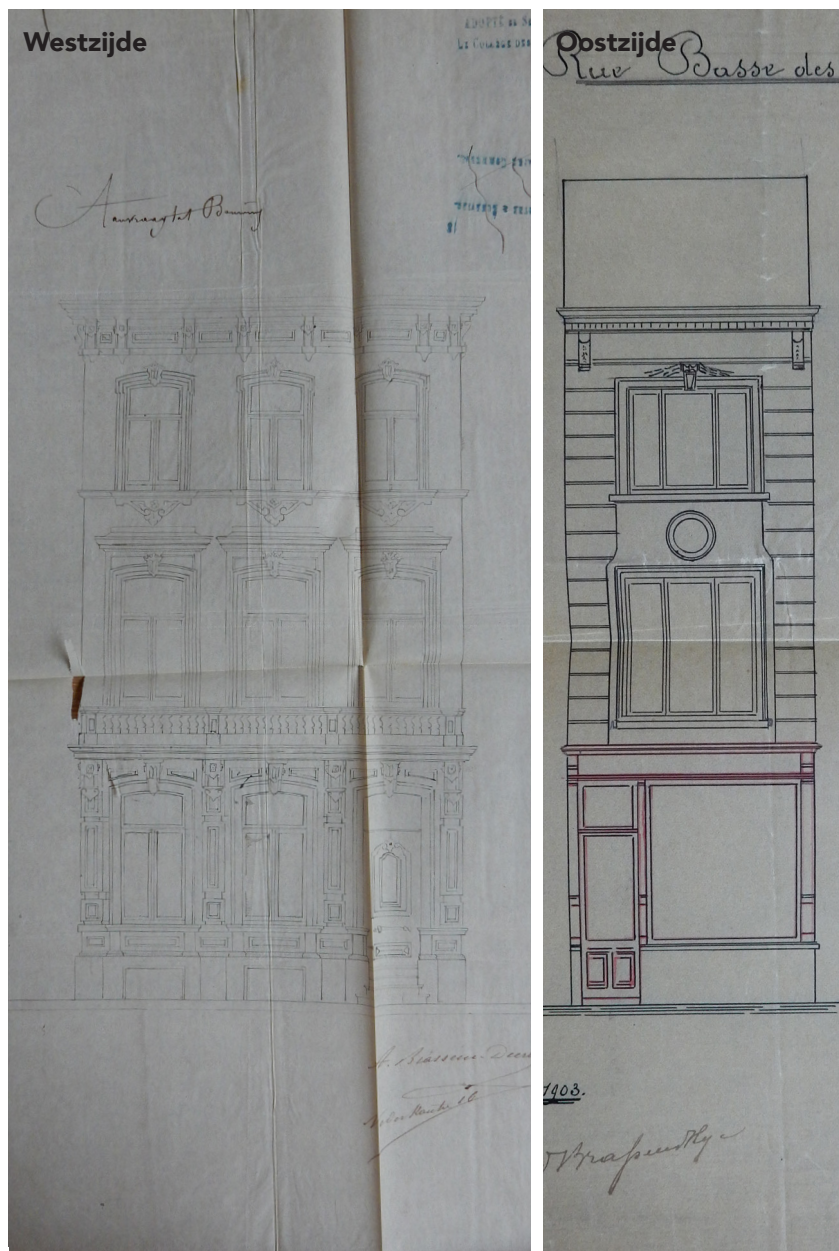
7	8
---	---

Afb. 7.

De gevel de woning aan de westzijde van het perceel van de huidige Nederkouter 8-22 in 1866. (Bron: Archief Gent, G12_1866_10311)

Afb. 8.

De gevel de woning aan de oostzijde van het perceel van de huidige Nederkouter 8-22 in 1866. (Bron: Archief Gent, G12_1866_10311)

Twee stadswoningen

Op basis van het Primitief Kadasterplan kunnen we stellen dat er tijdens de 19de eeuw twee woningen op het perceel van de huidige Nederkouter 8-22 stonden.

– Gebouw aan de westzijde van het perceel:

De eerste bron die we terugvinden waarop de woning aan de westzijde van het perceel zichtbaar is, dateert uit 1866.¹ De aanvraag omvatte een geveltekening. De bouwaanvraag betrof het opbouwen van de gevel aan de kant van de Nederkouter.

Op basis van het bouwplan kunnen we uitspraken doen over de gevel langs de Nederkouter. Het betrof een lijstgevel van drie bouwlagen en drie travéeën op een verhoogde plint. De gevelopeningen waren getoogd en voorzien van een raamomlijsting. Ook de eerste bouwlaag, de borstweringen en fries waren decoratief uitgewerkt.

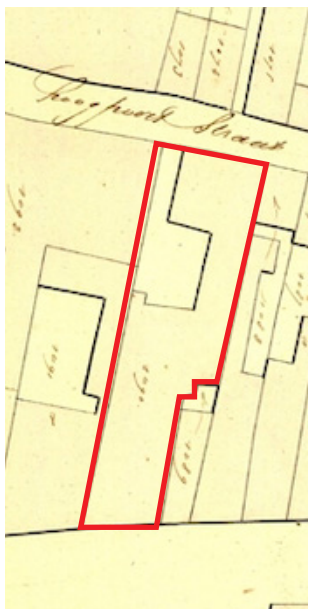
– Gebouw aan de oostzijde van het perceel:

Op basis van een bouwaanvraag uit 1903 kunnen we een uitspraak doen over de woning aan de oostzijde van het perceel. De bouwaanvraag werd ingediend om een winkelpui te plaatsen in de eerste bouwlaag.²

De geveltekening van deze bouwaanvraag toont een woning van drie bouwlagen en één travée onder een zadeldak. Het betreft een lijstgevel waarvan de tweede en derde bouwlaag zijn afgewerkt met een bepleistering met imitatiebanden. In de eerste bouwlaag zit een winkelpui.

¹ Archief Gent, G12_1866_10311.

² Archief Gent, G12_1903_B6.

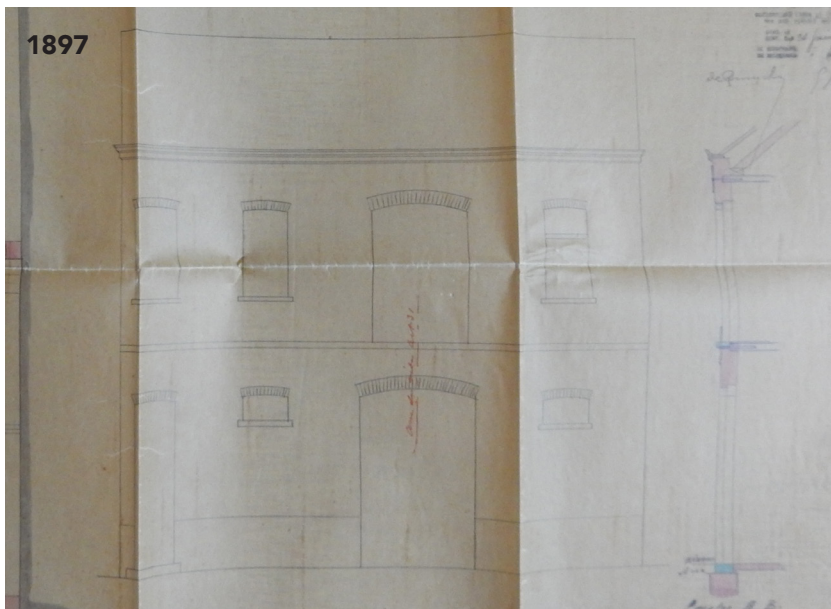
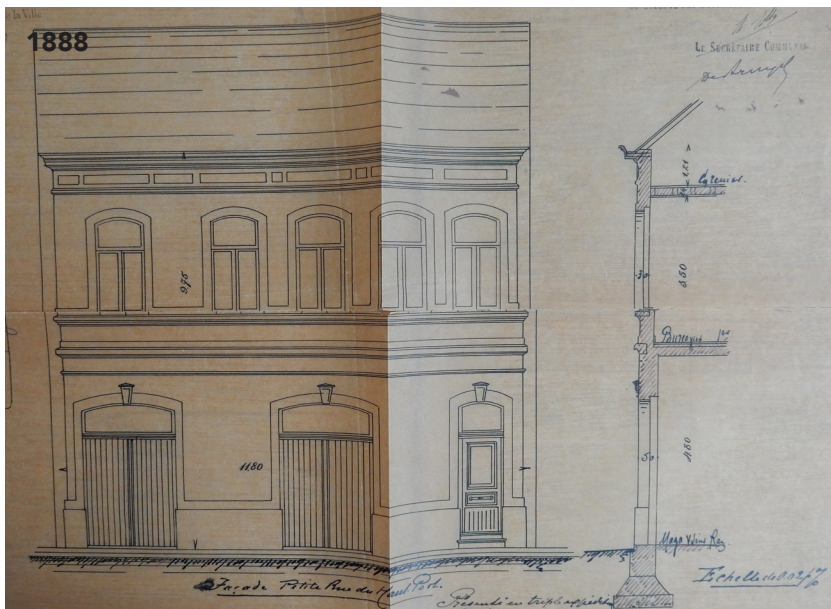

9	10
	11

Afb. 9.
De westelijke woning op het huidige perceel van Nederkouter 8-22. (Bron: Primitief Kadasterplan, circa. 1836, Cartesius)

Afb. 10.
De gevel langs de Frans Tavernierstraat in 1888. (Bron: Archief Gent, G12_1888_H6)

Afb. 11.
De gevel langs de Frans Tavernierstraat in 1897. (Bron: Archief Gent, G12_1888_H6)

Gevel langs de Frans Tavernierstraat

De westelijke stadswoning was verbonden met een pand aan de Frans Tavernierstraat.

De eerste bron op basis waarvan we uitspraken kunnen doen over de vormgeving van deze gevel, dateert uit 1888.³ In dat jaartal waren er in deze gevel drie poorten, één voordeur en vijf getoogde ramen aanwezig.

3 Archief Gent, G12_1888_H6.

In 1897 werd de gevel grondig verbouwd.⁴ In de eerste en tweede bouwlaag werden twee grote getoogde gevelopeningen en drie kleinere aangebracht.

4 Archief Gent, G12_1897_P26.

12

13

Afb. 12.
De gevel langs de Frans
Tavernierstraat in 1924. (Bron:
Archief Gent, G12_1924_P56)

Afb. 13.
De gevel langs de Frans
Tavernierstraat in 2022.

In 1924 werd de woning opnieuw verbouwd.⁵ Ditmaal werd de getoogde gevelopening op de gelijkvloerse verdieping verbouwd tot poort.

⁵ Archief Gent, G12_1924_P56.

Het is onduidelijk wanneer precies, maar tussen 1924 en 2022 werden er opnieuw verbouwingen uitgevoerd aan de gevel. Ditmaal werd er een derde bouwlaag toegevoegd aan het pand en werden er nieuwe rechthoekige muuropeningen geplaatst in de gevel. De gelijkvloerse verdieping werd gekaleid en de bovenste verdiepingen werden bepleisterd.

In 2014 werd in de Frans Tavernierstraat een advocatenkantoor ondergebracht.⁶ Mogelijk kunnen de verbouwingswerken hieraan gelinkt worden.

⁶ Archief Gent, MA_BA_2014_406.

Afb. 14.
Luchtfoto, 1956. De gele
stippelijn duidt Nederkouter
8-22 aan. (Bron: Archief Gent,
Luchtfotocollectie ATO, Gent,
12bis_65142)

Bouw van een appartementsgebouw (circa. 1956)

Op een luchtfoto uit 1956 (Afbeelding 14) zien we dat de twee stadswoningen waren afgebroken en er een appartementsgebouw in de plaats was gekomen. In het archief werd geen sloop- of bouwaanvraag teruggevonden. Het is dan ook onduidelijk wanneer of waarom het appartementsgebouw precies werd gebouwd. Op basis van de luchtfoto kunnen we stellen dat ook het nieuwe appartementsgebouw verbonden was met de Frans Tavernierstraat. Mogelijk wijst dit er op dat bepaalde delen van de twee stadswoningen bewaard werden.

In het archief vinden we geen bronnen terug die aantonen hoe het appartementsgebouw er uitzag circa. 1956. De eerste visuele bron die we van het pand terugvinden dateert uit 1976 (Afbeelding 16). Hierop zien we dat de gevel toen bekleed was met een stenen parament. Het schrijnwerk was fijn van vormgeving en uitgevoerd in een lichte kleurstelling.

15	16
17	
18	19

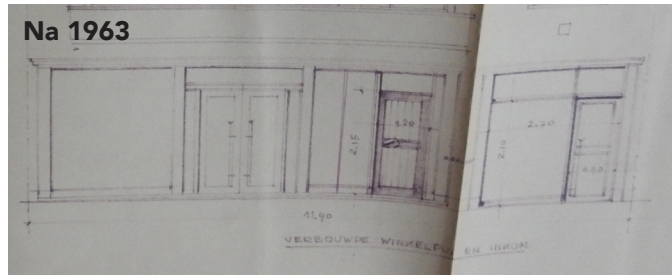
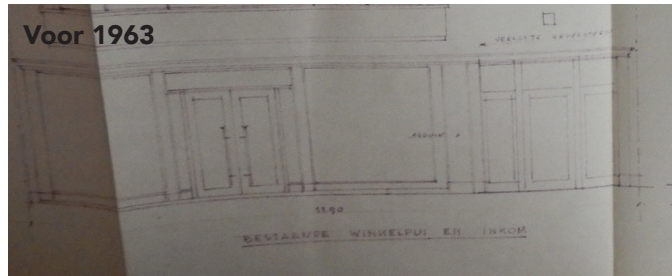
Afb. 15.
De winkelpui van Nederkouter 8-22 in 1963. (Bron: Archief Gent, KW_T_18_1963)

Afb. 16.
Een deel van Nederkouter 8-22 in 1976. (Bron: Inventaris onroerend erfgoed)

Afb. 17.
De winkelpui van Nederkouter 8-22 na de verbouwing van 1963. (Bron: Archief Gent, KW_T_18_1963)

Afb. 18.
De winkelpui van Nederkouter 8-22 in 2007. (Bron: Archief Gent, MA_BA_2007_374)

Afb. 19.
De winkelpui van Nederkouter 8-22 in 2017. (Bron: Archief Gent, MA_BA_2017_09081)

De winkelpui van Nederkouter 8-22 werd verschillende malen veranderd tussen 1963 en 2022.

Op basis van het bouwplan dat de toestand voor de verbouwing in 1963 weergeeft, volgde de gevel van de winkelpui de rooilijn van het pand.⁷ Vermoedelijk in 1963, werd hier verandering in gebracht.⁸ Toen was de winkelpui zo ontworpen dat deze gedeeltelijk insprong. De voordeur naar de appartementen lag dieper dan de rooilijn.

Op een foto uit 2007 zien we dat het schrijnwerk de volledige bouwlaag omvatte en geschilderd was in het blauw.⁹ Circa. 2017 was de winkelpui sterk veranderd.¹⁰ Er was nu een natuurstenen plint aanwezig en nieuw schrijnwerk.

7 Archief Gent, KW_T_18_1963.

8 Archief Gent, KW_T_18_1963.

9 Archief Gent, MA_BA_2007_374.

10 Archief Gent, MA_BA_2017_0908.

20

21

Afb. 20.
De winkelpui van Nederkouter 8-22 in 2022. De gele stippelijijn ontsluit de locatie waar de wijzigingen na 2017 werden aangebracht. De gele pijl wijst naar de voordeur van de appartementsblok.

Afb. 21.
De voordeur in het portaal van Nederkouter 8-22.

Na 2017 werd opnieuw een wijziging aangebracht in de eerste bouwlaag van Nederkouter 8-22. Zo werd de uiterst rechtse travee voorzien van een aluminium winkelpui. De voordeur bleef ongewijzigd.

2. FOTO-INVENTARIS

22

23

Afb. 22.
De voorgevel van de
Nederkouter 4-6.

Afb. 23.
De gevel van Nederkouter 8-22
langs de Frans Tavernierstraat.

24

Afb. 24.
3D weergave van Nederkouter
8-22, met zicht op het dakterras
en plat dak. (Bron: google
earth)

3. WAARDE BINNEN HET STADSGEZICHT

Als gebouw in het stadsgezicht, is Nederkouter 8-22 een onderdeel van de maatschappelijke evolutie die dit gebied doormaakt.

Het gebouw bestaat uit zes bouwlagen met een bakstenen parament op een natuurstenen plint. Het gebouw neemt geen beeldbepalende positie in het stadsgezicht in. Hierdoor, en door de regelmatige gevelindeling van het gebouw, is de gevel geen storend element in het stadsgezicht. Nederkouter 8-22 heeft met andere woorden een neutrale impact op de architectuurhistorische waarde van het stadsgezicht.